

שיחת העיר #2 - רביע סלפיתי

מישל נסאר בשיחה עם רביע סלפיתי על מסעות, מדיטציה, תעמולה ומות קדושים

טור מאת מישל נסאר אפריל 28, 2016

רביע סלפיתי נולד בשנת 1979, בשפע עמר (שפרעם), לא רחוק מחיפה, למשפחה ערבית קתולית ומסורתית. בגיל 19 נסע ללמוד עיצוב באיטליה, ואחר כך המשיך לנוע ברחבי אירופה ובהודו במשך כעשור. בתקופה זו עסק בעיסוקים שונים - מעבודה כצלם בקרקס נודד ביוון ועד לימודי פילוסופיה בוורנסי שבהודו. השפעות אלו נשזרו אל תוך עבודות הצילום, המיצב, הווידאו והמיצג שלו, בהן הוא חוקר את מה שהוא מתאר כיחסים בין אנשים לבין סביבתם, בין צורה לחוסר-צורה, ובין אמת לשקר. עבודותיו האחרונות הוצגו בתערוכה קבוצתית בגלריה זומר לאמנות עכשווית (2011), בבית הגפן ובמרכז האקדמי ויצ"ו-חיפה לאמנות ועיצוב (2012), ובמסגרת הביאנלה קלנדיה אינטרנשיונל (2014). כמו כן עבד כמעצב ובפוסט פרודקשן עבור מאהא חאג' על סרטהעניינים אישיים האחרון סרטו על אסעד אבו האני ועם (Personal affairs), "האליל" (Idol The, 2015).

הריאיון התקיים בביתי בואדי ניסנאס, בדירת חדר צוננת בבניין מסוף המאה ה-19, עם תקרות מקושטות וחלונות של זכוכית צבעונית.

615194_1514124245467804_1378286196479144285_o.jpg

[1] רביע סלפיתי. העלייה לרגל. סטילס מתוך וידאו. 2014

מ"נ: לא מצאתי עבודות שלך ברשת. למה זה?

ר"ס: אני לא אוהב להעלות דברים לרשת - במיוחד לא לפייסבוק. ההקשר משנה. בגלריה אתה יוצר את האנרגיה, את האווירה, ואנשים יכולים להכנס ולחשוב. פייסבוק זה אסון. וגם אינסטגרם. אי אפשר לעצב את החוויה באותה צורה. אין שכבה עמוקה יותר. מה ששמים שם... זה רק תמונות, לא דימויים.

מ"נ: כיצד אתה מבחין בין תמונה לבין דימוי?

ר"ס: תמונה היא רק מה שאתה רואה. זה רדוד. דימוי הוא תצלום שמעורר התבוננות פנימית. בדימוי יש הקשרים חברתיים, פילוסופיים ואישיים, בעוד שפייסבוק מוציא דברים מהקשרם. זה בלגן גדול. איך אפשר להביט בתצלום כשיש כל כך הרבה הסחות דעת? הגלריה, לעומת זאת, עוזרת לך לחשוב.

מ"נ: האם אתה נוהג לחשוב הרבה לפני שעולה לך בראש רעיון לעבודה?

ר"ס: לעבודות שלי אין מקור מסוים. לפעמים נדמה לי שהיקום משחק אתי. הכול פשוט מסתדר. אני חושב שזה בגלל הספרייה שלי, הקריאה, המסעות... זה יכול לקרות בזמן שיעור, או בנהיגה, או כשאני רוחץ כלים, והרעיונות מגיעים. מים מעוררים אותי מאוד. העבודות שאני יוצר אינן שייכות לי. לעולם איני חותם את השם שלי על עבודה. הן לא שייכות לי באמת, אז אני כותב רק "נעשה על ידי".

הכול בא ממקום עמוק מאוד בתוכי. זה קיים שם, בין הצורה לחוסר הצורה, היכן ששוכן התהליך היצירתי. הושפעתי מאוד מהמסעות שלי בעולם. אני אסיר תודה לאיטליה, להודו, ליוון, לאנגליה, ולכל הארצות ששהיתי בהן. מכל ארץ קיבלתי משהו וכל אחת מהן פקחה לי את העיניים. המסעות בנו עוד ועוד רבדים בתוכי, גרמו לי לחשוב ולחשוב. הם עזרו לי להבין שיש משהו אמיתי יותר, עמוק יותר מהתבניות החברתיות.

מ"נ: למה אתה מתכוון?

ר"ס: תבניות חברתיות הן הסמלים בהם משתמשות חברות בזמנים שונים. למשל, אופנות שמשתנות בין ארצות, או האפשרות לקיים יחסי מין לפני הנישואין בחברה זו אך לא באחרת. זה תהליך דינמי. המעבר בין תבניות חברתיות שונות יוצר חיכוכים ומשברים. רעש לבן... מה זה לעזאזל הרעש הזה... זהו קולה של המציאות שמעבר לתבנית החברתית. זהו מצבו של השכל לפני שהוא לובש צורה.

ידעת שבמצב של שקט מוחלט אפשר לשמוע את גלי המוח זורמים מהצד הימני לשמאלי? הצליל של השדה המגנטי בתוך המוח דומה מאוד לצליל של רעש לבן. שמעתי אותו פעם, ביוון. זה היה בשתיים לפנות בוקר, וככל החשמל השמיע צליל כזה - זזזזזז. הקשבתי וחשבתי שזה נשמע לי מוכר. בשלב מאוחר יותר גיליתי שבמדיטציה עמוקה אפשר לשמוע את הרעש הלבן הזה, ושהוא דומה בהתנהגותו ל"שלג", הנקודות השחורות-לבנות שמרצדות לפעמים על מסך הטלוויזיה. הן נמצאות בעימות מתמיד, כמו התודעה. בזה עוסק המיצג שלי, רעש לבן. העבודה מדברת על ארבעת מצבי התודעה: שינה, תודעה, חוסר תודעה ותודעת-על.

[רביע סלפיתי. רעש לבן. 2014 \[2\]](#)

2014. לבן רעש. סלפיתי רביע. Video of

רביע סלפיתי. רעש לבן. 2014

מ"נ: מתי התחלת לעסוק במדיטציה? איך זה השפיע על היצירה שלך?

ר"ס: המדיטציה פקחה לי את העיניים. התחלתי בשנת 2004 ואיכשהו זה שינה לי את החיים. כשחזרתי להודו בפעם השלישית, בשנת 2009, הבנתי שיש קשר בין אינטלקט, מדיטציה וצילום. צילום, כמו כל צורות האמנות, הוא השתקפות של מה שנמצא במחשבה. כשאתה מזדהה עם מצב חיצוני כלשהו, משהו בתוכך מתחבר אליו והופך להיות צורה וקו וצבע. ברגע החיבור הזה, כשמשהו מחוסר צורה בתוכך לובש צורה מחוץ לך - אתה נדלק. מדיטציה היא תוצר לוואי של העיסוק באמנות וההתחברות אליה.

מ"נ: מהם המאפיינים של עבודת אמנות טובה?

ר"ס: לדעתי, יצירת מופת היא זו שמפעילה את הדמיון וגורמת לך לצלול אל העולם הנסתר של הבלתי נראה. היא פותחת דלתות ולעולם אינה סוגרת אותן, וככל שתמשיך לפתוח דלתות, רבות נוספות יופיעו. החיים הם מטפורה ובעבודה שלי אני מתעד אותם. רחיצת כלים יכולה להיות מטפורה, המכונית יכולה להיות מטפורה. מסלול הריצה, נוף. כל דבר הוא מטפורה ואני מתעד את זה באמצעות המעבר מהקשר אחד לשני, מהשגרה אל הגלריה. בסביבה שלי משתקפים הפרטים שמרכיבים את החברה. לאמנות יש תפקיד מרכזי בעיצוב העולם - ארכיטקטורה, אופנה, טלוויזיה. תסתכל סביבך - הכול עובר דרך הידיים של יוצר. אתה יודע, התעמולה היא זדונית במיוחד כשהיא משתמשת באמנות כדי לתמרן את העולם.

מ"נ: היכן עובר הגבול בין תעמולה לאמנות?

ר"ס: האמנות גורמת לך לחשוב על מה שאתה מרגיש ועוזרת לך להתפתח. התעמולה מנצלת רגשות והופכת אותך לחייל. היא מצייתת לאדון ומתמרנת אותך לשרת את הצרכים שלו. זה יכול להיות כל אחד או כל דבר - כומר, פוליטיקאי, זארה. אפל מוכרת לך רעיון מסוים ודאעש מוכר משהו אחר. ישראל מתמרנת את אזרחיה לרצות לשרת בצבא, והיא לא הראשונה וגם לא האחרונה שעושה את זה. כל המדינות מתמרנות את האזרחים שלהן.

שמעתי פעם שמדיטציה היא אויבת המדינה, הנשק הטוב ביותר נגד קפיטליזם. כשאתה במצב של מדיטציה אתה לא צריך שום דבר שהוא חיצוני לך כדי להיות מאושר. אתה עובד רק כדי לספק את הצרכים הבסיסיים שלך והעבודה הופכת לאהבה. הפסיכולוגיה מלמדת אותנו בדיוק את אותו הדבר. ככל שאתה צורך יותר אתה מדוכדך יותר. אבל הפוליטיקאים ואלה שנמצאים בעמדות הכוח רוצים שתצרוך עוד ועוד, ומוכרים לך תסכול. צריך לרוץ כדי לשרוד, כמו העכבר על הגלגל המסתובב, רץ רץ רץ, ללא זמן למחשבה.

וכאן נכנסת האמנות לתמונה. לדעתי אמנות לכשעצמה היא קשקוש. האמן לא יכול להיות נפרד מהכלל. אפילו המחיר של צבעים הוא פוליטי. כל החרא הזה קשור למשהו. לדעתי האמנות יכולה להעלות את המודעות. היא עשויה להיות משעשעת

אבל אני לא מתכוון לבדר. אני לא איזה סרט אמריקאי רע והקהל לא טיפש. כשאני עושה משהו שהוא מובן מאליו בעבודת אמנות אני אומר, "הנה, טמבלים, תפתחו את הפה".

[3] [Self-Portrait_Trees.jpg](#)

[4] רביע סלפית. דיוקן עצמי. 2004

מ"נ: אתה מופיע לעתים קרובות. למה? מה מושך אותך להשתמש בגוף בעבודתך?

ר"ס: המציאות שלך עצמך בתוך עבודת אמנות היא אמת, פסל חי שמשתנה עם הזמן. אתה הופך לחלק מהעבודה, ולמשך שעות וחצי אתה ומצב הרוח שלך משתנים עם הקהל. יש הבדל בין ידע וניסיון, ומיצג הוא התנסות ישירה. המיצג הוא העובדה של כאן ועכשיו. הקלטות שנותרו ממיצגים קודמים הן רק אזכור למה שבאמת קרה. כדי לחוות ממש עבודת אמנות עליך להימצא שם. הקהל הוא חלק מהמיצג, כפי שאני חלק ממנו.

מ"נ: מדוע אתה בוחר להופיע בעירום ברבים מהדימויים שלך?

ר"ס: עבורי, הופעה בעירום במקום ציבורי מסמלת את היותך עצמך, בלי הבגדים שנכפים עליך על ידי החברה. בלטינית המילה "פרסונה" משמעותה מסיכה, והלבוש הוא חלק מאותה מסיכה. התמודדות עם עירום משחררת את עצמי, מאפשרת לי לחזור אל הילדות... אני לא מבקש מאחרים להתפשט. הרעיון הוא להרגיש נוח עם עצמי. באתי לכאן עירום מתוך החשיכה, אני אחיה בתיאטרון החיים, ואז אעזוב.

מ"נ: אמרת שאתה תופר בעצמך את כל בגדיך?

ר"ס: אנשים אחרים תופרים. אני מעצב, או חברים שלי. למה לקנות בגדים מזארה כשבסופו של דבר מאות מיליונים של אנשים לובשים בדיוק אותו הדבר? הייחודיות הולכת לאיבוד באסתטיקה המודרנית. זה מטורף שיש יותר מעצבים משהיו אי פעם, ועדיין כולנו לובשים את אותם הבגדים, אותם המותגים. יש לנו פחות ופחות אפשרויות ובכל זאת לאנשים נדמה שיש להם חופש בחירה. כשהמדינה נותנת לך שלוש אפשרויות בחירה אתה חושב אולי שאתה חופשי, אבל בעצם אין לך כלום. האשליה של דמוקרטיה ושחרור נמכרת בכל מקום, אבל בסוף הם שולטים במחשבות שלך. כולם נצלבים כאן. כאן זו מולדתו של ישו. באמת. להתגייס לצבא זה כמו להיצלב. אתה לא בוחר בזה - תוקעים לך את זה. ואז אתה חייב לסבול. כל המרטירים האלה ... זו מניפולציה.

מ"נ: מות קדושים אינו יכול להיות אמיתי? הורציו כתב: "טוב ונכון למות למען המולדת" (*Dulce et decorum est pro patria mori*)."

ר"ס: שטויות. אם כולם היו חיים בשלום עם עצמם לא היינו נלחמים על גבולות או ארצות, מכיוון שהמדינה היא בסך הכול השתקפות של האני האנושי. בעבר האני היה קטן יותר ולא היינו זקוקים לגבולות. עכשיו האני שלנו עצום ואנחנו צריכים גבולות וגדרות, כפי שנתניהו רוצה. מי שרוצה גדר הוא בעל האגו הגדול ביותר. לפחות המצב כאן גורם לי לחשוב יותר. אתה יודע מה זה שמבאלה (shambhala)? זהו הרעיון הבודהיסטי של עולם שהוא מלכות טהורה מבחינה חומרית ורוחנית. ישראל הייתה פעם בשמבאלה, אבל אלוהים אינו מהנדס: היהדות הלכה לעולמה כשהציונות כבשה את פלסטין בשנת 1948. עד אז "פלסטין" היה השם החומרי של הארץ הזאת, ו"ישראל" היה השם הרוחני, והארץ הייתה שלמה. עכשיו היא סכיזופרנית.

Source URL:
<http://tohumagazine.server288.com/he/article/%D7%A9%D7%99%D7%97%D7%AA-%D7%A1%D7%94%D7%A2%D7%99%D7%A8-2-%E2%80%93%D7%A8%D7%91%D7%99%D7%A2-%D7%A1%D7%9C%D7%A4%D7%99%D7%AA%D7%99>

Links

- [1] https://tohumagazine.com/sites/default/files/615194_1514124245467804_1378286196479144285_o.jpg
- [2] <http://tohumagazine.server288.com/he/file/%D7%A8%D7%91%D7%99%D7%A2-%D7%A1%D7%9C%D7%A4%D7%99%D7%AA%D7%99-%D7%A8%D7%A2%D7%A9-%D7%9C%D7%91%D7%9F-2014>
- [3] <http://tohumagazine.server288.com/he/file/self-portraittreesjpg-0>
- [4] https://tohumagazine.com/sites/default/files/Self-Portrait_Trees_0.jpg